

פרק כה פסוק ב

ע"י ר' בחיי: וע"ד הקבלה ויקחו לי תרומה ויקחו אלי כנסת ישראל¹ שהיא תרומה והיא הנקראת זאת² ולכך אמר וזאת התרומה וכן כתיב (בראשית מ"ט) וזאת אשר דבר להם אביהם ושם בארתי וכתוב (תהלים קי"ח) מאת ה' היתה זאת ואמר ויקחו לי ליהוד את הכל ממטה למעלה וממעלה למטה³ ולפי שהכל תלוי במחשבה ובכונת הלב על כן אמר מאת כל איש אשר ידבנו לבו⁴

ולזה רמוז במדרש הוא שאמרו ויקחו תרומה אין כתיב כאן אלא ויקחו לי אותי לוקחים כביכול אמר הקב"ה קחו אותי שאדור ביניכם ועוד אמרו במדרש וזאת התרומה אשר תקחו כנסת ישראל שהיא תרומה שנאמר (ירמיה כ"ז) קדש ישראל לה' ראשית תבואתה

ובספר הבהיר תמצא מפורש ויקחו לי תרומה ויקחו לקדש תרומה שהיא יו"ד והיא עשירית ומנא לן דעשירי קדש דכתיב (ויקרא כז) העשירי יהיה קדש לה' לקדש ומאי נינהו קדש וראשית כל בכורי כל וכתוב (תהלים קיא) ראשית חכמה ע"כ⁵ ומה שהזכיר בסמוך ככל אשר אני מראה הכונה כי אני הוא המראה⁶ וכן כאשר הראה אותך בהר יחזור למלת אני ומלת אני במקום הזה מידת הדין וכן מצינו בדוד המלך בכלי המקדש שאמר (דה"א כ"ח) הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל כל מלאכות התבנית ויד ה' הוא מדת הדין והוא ענין שבאר בכאן כי אני הוא המראה לו תבנית המשכן ותבנית כל בליו

ויש לך לדעת כי מן ויקחו לי עד וזאת התרומה מדבר בתרומה העליונה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת מדבר בתרומת המשכן ובאור הענין כי כשיביאו ישראל תרומת המשכן שהוא זהב וכסף ונחשת וכל השאר יביאו עמם התרומה העליונה וזה באור ועשו לי מקדש זו תרומת המשכן ושכנתי בתוכם זו תרומה עליונה וזה סוד הכתוב יביאה את תרומת ה' זהב וכסף ונחשת שפירושו עם תרומת ה' או יאמר הכתוב קחו מאתכם תרומה לה' כל נדיב לבו יביאה את תרומת ה' קחו מאתכם תרומה זו תרומה העליונה

¹ ע"י זהר ח"ב קלה ע"א.

² ע"י זהר ויחי רטו ע"ב ורטז ע"א ש"זאת" היא מידת המלכות.

³ ע"י זהר חלק ב דף קלד ע"ב, פתח ואמר, ויקחו לי תרומה, הכא איהו יחודא בכללא חדא עילא ותתא, ויקחו תרומה לא כתיב, אלא ויקחו לי תרומה, עילא ותתא בכללא חדא, בלא פרודא כלל. מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את

⁴ ע"י זהר חלק ב דף קכח ע"א, פתח רבי שמעון ברישא ואמר, ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי, ויקחו לי, האי מאן דבעי לאשתדלא במצוה, ולאשתדלא ביה בקודשא בריך הוא, אצטריך דלא ישתדל ביה בריקנייא ובמגנא, אלא אצטריך ליה לבר נש לאשתדלא ביה כדקא יאות כפום חיליה, והא אוקימנא מלה דא בכמה אתרי, יאות למיסב בר נש ההוא אשתדלותא דקודשא בריך הוא, כמה דאת אמר (דברים טז יז) איש כמתנת ידו וגו'. ואי תימא הא כתיב (ישעיה נה א) לכו שברו ואכלו, ולכו שברו

ע' זהר חלק ב דף קכח ע"א, ואי לאו מיד אסתלק מניה ואתרחק מניה, ולא יכיל למרווח ליה כדבקדמיתא. ועל דא כתיב ויקחו לי תרומה, מאת כל איש, מההוא דאקרי איש, דאתגבר על יצריה, וכל מאן דאתגבר על יצריה אקרי איש. אשר ידבנו לבו, מאי אשר ידבנו לבו, אלא דיתרעי ביה קודשא בריך הוא, כמה דאת אמר (תהלים כז ח) לך אמר לבי, (שם עג כו) צור לבבי, (משלי טו טו) וטוב לב, (רות ג ז) וייטב לבו, כלהו בקודשא בריך הוא קאמר, אוף הכא אשר ידבנו יש עו דמקורות לזה אבל צ"ע אם זה מספקת.

⁵ קג. ד"א ויקחו לי תרומה, ויקחו לקדש תרומה שהיא יו"ד והוא עשירי ומנלן דעשירי קדש דכתיב (ויקרא כ"ז לב) העשירי יהיה קדש לה', ומאי ניהו קדש, דכתיב (יחזקאל מ"ד ל) וראשית כל בכורי כל וכל תרומת כל וגו', וכתוב (תהלים קיא י) ראשית חכמה יראת ה' אל תקרי יראת ה' אלא ויראת ה':

⁶ ע"י ויקרא יח ב שזה אני שהו אאלהי ישראל, וע"י (זהר ח"א רד ע"ב??) שאני הוא מידת המלכות.

יביאה את תרומת ה' זו תרומת המשכן ועל כן אמר זהב וכסף ונחשת וזה מבואר כי כשיביאו תרומת המשכן מיד יביאו עמה התרומה העליונה וישבינו שכינה למטה ביניהם

פרק כה פסוק ג

ע"י רמב"ן: (ג) וזאת התרומה על דרך האמת הוא כמו וה' נתן חכמה לשלמה (מ"א ה כו) וכן כתוב וזאת אשר דבר להם אביהם ויברך אותם (בראשית מט כח)⁷ וכתוב וזאת הברכה (דברים לג א) וכתוב מאת ה' היתה זאת (תהלים קיה כג) וכבר רמזו זה בבראשית רבה (ק יב) במדרש מזקנים אתבונן⁸ והמבין יתבונן ובאלה שמות רבה (מט ג) וזאת התרומה אשר תקחו מאתם כנסת ישראל שהיא תרומה שנאמר קדש ישראל לה' ראשית תבואתה (ירמיה ב ג) ושם (שמו"ר לג א) עוד אמר להן הקב"ה לישראל מכרתי לכם תורתני וכביכול נמכרתי עמה שנאמר ויקחו לי תרומה כי התרומה תהיה לי ואני עמה כדרך דודי לי ואני לו (שה"ש ב טז) וכן אמר ככל אשר אני מראה אותך (להלן פסוק ט) כי אני הוא המראה ואמר הראה אותך רמז למלת אני וכן אשר אתה מראה (להלן כח ט) וכן אמר דוד הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל (דהי"א כח יט) כי היתה עליו יד ה'

פרק כה פסוק ט

ע"י ר' בחיי: את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו – ידוע כי המשכן וכליו הכל ציורים גופניים להתבונן מהם ציורים עליונים שהם דוגמא להם ומכלל הענינים הנפלאים הנכללים בו הוא מה שתמצא המשכן על ג' חלקים לפנים מהפרוכת חוץ לפרוכת שהוא אהל מועד חצר המשכן כנגד המציאות שנחלק לג' חלקים עולם המלאכים עולם הגלגלים עולם השפלים וכן מצינו האדם שהוא עקר הכל שהוא דוגמת המציאות בג' חלקיו ונקרא עולם קטן⁹ והוא נחלק לשלישה חלקים עולם הדבור ועולם החיות ועולם הטבע החלק הראשון שבמשכן לפנים מהפרוכת ושם הארון והלוחות והכרובים שהם כלים פנימיים נעלמים והם המרכבה לשם יתעלה כמו שכתוב (יחזקאל י') וכבוד אלהי ישראל עליהם מלמעלה וכתוב (תהלים פ') יושב הכרובים וזהו כנגד עולם המלאכים שהן צורות נפרדות נעלמות והם שכלים נפרדים מרכבה וכסא להקב"ה וכנגדן באדם עולם הדבור והוא הראש שהוא משכן החכמה ושם השכל שופע על המוח כי הצדיק השלם מרכבה להקב"ה וכמו שהיו אבות העולם ושכינה שורה עליו במצות תפילין שבראשו ובזרועו כנגד המוח והלב שהם כנגד שני הכרובים ומכאן תוכל להתבונן דוגמת המניח תפילין וכמה גדול כחו החלק השני מחוץ לפרוכת הוא אהל מועד ושם השלחן והמנורה ומזבח הקטרת שהן כלים נכבדים פנימיים לא כמעלת פנימיות הראשונים והם כנגד עולם הגלגלים שהן נמצאים

⁷ ע"י זהר ויחי רטו ע"ב ורטז ע"א ש"זאת" היא מידת המלכות.
⁸ ז"ל:

(2) מדרש רבה בראשית פרשה ק פסקה יב

(יב) לישנא אחרינא וזאת אשר דבר להם אביהם יעקב אין כתיב כאן אלא אביהם עתיד אדם אחד כיוצא בו לברך אתכם וממקום שפסקתי הוא מתחיל שנאמר וזאת אשר דבר כיון שעמד משה פתח בזאת שנאמר (דברים לג) וזאת הברכה אמר להם אומר לכם הברכות הללו אימתי הם מגיעות לכם בשעה שתקבלו את התורה שנאמר (שם ד) וזאת התורה הוי וזאת אשר דבר להם אביהם במה שסיים להם יעקב אביהם פתח להם משה אמר משה (תהלים קיט) מזקנים אתבונן יצחק כשבירך את יעקב אמר לו (בראשית כח) ואל שדי במה חתם ויקרא יצחק את יעקב ואף יעקב במה שפסק אביו משם התחיל שנאמר ויקרא יעקב אל בניו וחתם כשבירכן בזאת וזאת אשר דבר ממקום אשר פסק משם התחיל משה וזאת הברכה ובמה חתם משה (דברים לג) אשר יך ישראל ואף דוד כשבא לומר תהלה ממקום שפסק משה משם התחיל (תהלים א) אשרי האיש וגו' הוי מזקנים אתבונן:

⁹ ע"י זהר פנחס רנז ע"ב.

נכבדים מספרים כבוד אל והעולם מתקיים בתנועתם וכנגדן באדם עולם החיות והוא הלב שהוא מהאברים הפנימיים שכל החיות תלוי בו וכל הגוף מתקיים בתנועתו החלק השלישי חצר המשכן בו היה מזבח הנחשת והוא מזבח העולה אשר עליו מקריבים הקרבנות ושם בעלי חיים מקבלין הפסד והוא כנגד עולם השפל הזה שהוא בעל הויה והפסד וכנגדן באדם עולם הטבע והוא מהטבור ולמטה כי משם באה ההויה והוא ראשית הפסד הגוף כי הפסד הוא סבת ההויה שאם לא נמצא הפסד בעולם לא היתה מצטרפת הויה הא למדת שהמשכן על ג' חלקים כנגד ג' חלקי המציאות שעליהם אמר דוד ע"ה (תהלים ק"ג) ברכו ה' מלאכיו גבורי כח ברכו ה' כל צבאיו ברכו ה' כל מעשיו וכן שלמה בנו אחז הדרך הזה ורמזו בג' פסוקים זה אחר זה בפסוק א' (שיר ה') לחייו כערונת הבשם השני (שם) ידיו גלילי זהב השלישי (שם) שוקיו עמודי שש וכבר בארתי בענין הסולם¹⁰

ובמדרש את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו מלמד שהראה הקב"ה למשה אש ירוקה אש שחורה אש לבנה אש אדומה אמר לו ככל אשר אני מראה אותך וגו' אמר לו משה בו משל למה הדבר דומה למלך שיש לו לבוש מרגליטון אמר לאחד מעבדיו עשה לי כזה אמר לו אדוני המלך ומנין יש לי לבוש מרגליטון כך אמר משה לפני הקב"ה רבונו של עולם ומנין יש לי אש ירוקה אש שחורה אש לבנה אש אדומה אמר לו אתה בסמיך ואני בכבודי ולא עוד אלא שאם עושה אתה שלמעלן לממן אני מניח סנקליטון שלי ויורד ומצמצם שכינתי ביניכם למטה מה למעלה שרפים עומדים אף למטה עצי שיטים עומדים מה למעלה כוכבים אף למטה כוכבים אמר רבי חייא מלמד שהיו קרסי זהב נראים במשכן ככוכבים הנראים ברקיע

פרק כה פסוק יח

ע' ר' בחיי: וקצת מחכמי הקבלה אמרו כי יש למעלה מערבות רקיע שמיני ששמו מעון ושם נהרי שמחה¹¹ ולכך אנו אומרים שהשמחה במעונו ולמעלה ממנו רקיע תשיעי ששמו מכון ושלתם יחדו השביעי והשמיני והתשיעי נקראים ערבות והנה חיות הקדש הם באותו רקיע שביעי ששמו ערבות והרקיע ששמו מעון נטוי על ראשיהם וכסא הכבוד שעליו השכינה הוא התשיעי ששמו מכון הנקרא ערבות¹² גם כן והוא שאמר דוד ע"ה (תהלים ס"ח) סולו לרוכב בערבות ביה שמו וכתוב (מלכים א' ח) מכון לשבתך עולמים וע"ד הקבלה שני כרובים במשכן ובמקדש כנגד הקול והאש שבהר סיני הנזכרים בפסוק (דברים ד') מן השמים וגו'¹³ והיו שניהם זהב כי הכל מקבל מן החסד והדין והיו

¹⁰ כמה זה צריך הסבר?

¹¹ ע' פרקי היכלות רבתי פרק י אות ג, ג נהרי ששון נהרי שמחה נהרי גילה נהרי אהבה נהרי דעות נהרי רצון משתפכין ויוצאין לפניו מלפני כסא הכבוד ומתגברין והולכין בשער נתיבות ערבות רקיע מקול נגינות כנורות חיותיו מקול רנה מפי אופניו מקול זמירות צלצול כרוביו ומתגבר קול ויוצאין ברעש בשעה שישראל אומרים לפניו קדוש קדוש קדוש וגו':

¹² ע' זהר חלק ב דף נו ע"ב, מרכבת פרעה וחילו ירה בים, רבי יצחק פתח, (ירמיה י ג) לקול תתו המון מים בשמים, ויעלה נשיאים מקצה הארץ, ברקים למטר עשה, ויוצא רוח מאוצרותיו, הא תנינן שבעה רקיעין עבד קודשא בריך הוא, ובכל רקיעא ורקיעא ככבין קביעין, ורהטין בכל רקיעא ורקיעא, ולעילא מכלהו ערבות, וכל רקיעא ורקיעא בהלוכו מאתן שנין, ורומיה חמש מאה שנין, ובין רקיעא ורקיעא חמש מאה שנין, והאי ערבות הלוכו באורכיה אלף וחמש מאה שנין, ופותיה אלף וחמש מאה שנין, ומזיאו דיליה נהרין

(1) ספר דברים פרק ד

(לו) מן השמים השמיעך את קלו ליסרך ועל הארץ הראך את אשו הגדולה ודבריו שמעת מתוך האש:

היינו ארץ ושמים

מקשה להורות על האחדות והיו זכר ונקבה להורות על משפיע ומושפע והיו כרוב אחד מקצה מזה וכרוב אחד מקצה מזה כי כן האחד ראש הבנין התחתון והאחד סופו והוא לשון מן הכפורת תעשו את הכרובים על שני קצותיו והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה כדי לקבל מלמעלה והיו פניהם איש אל אחיו ודרשו רז"ל בזמן שישראל עושים רצונו של מקום אל הכפורת יהיו פני הכרובים כתלמיד הנותן עיניו למטה מפני אימת רבו והבן זה כי הכפורת עם כרוביו ירמוז לחמש תחתונות שהם פורשי כנפים למעלה חמש כנגד חמש ומעתה התבונן מה נעים ומה טוב להיות לוחות העדות למטה מהם בארון כי מהם שמענו התורה שנאמר (דברים ה') ביום דבר ה' עמכם בהר מתוך האש ומה שחזר שנית ואל הארון תתן את העדות אשר אתן אליך אזהרה שלא יהיה ארון בלא לוחות¹⁴ כענין שאמרו בשלחן שלא ילין שלחן בלא לחם כי הלוחות בארון רמוז למה שכתוב (ישעיה כ"ו) כי ביה ה' וכך (שמות כ"ג) כי שמי בקרבן¹⁶ וזה מבואר והכרובים שראה יחזקאל שהם חיות הקדש הם כנגדם והוא שאמר (יחזקאל י') ואדע כי כרובים המה כי מתוך שראה הכרובים שהם חיות הקדש ידע כי למעלה מהם כרובים אחרים שלא ראה אותם הכרובים שראה תבנית להם

פרק כה פסוק כא

ע"י רמב"ן: ועל דעת רבותינו (חגיגה יג) הם צורות אדם מלשון ארמית שתאמר לעלם רביא – והחזיר בשם הזה הכ"ף שרש כי כן השם כנערים להורות על עניינם ואם תחשוב עוד למה היו פנים איש אל אחיו ולמה היו מקשה תוכל לדעת כי ראוי להם שיהיו פורשי כנפים למעלה כי הם כסא עליון וסוככים על העדות שהיא מכתב אלהים (להלן לב טז) וזה טעם ולתבנית המרכבה כי הכרובים שראה יחזקאל נושאים הכבוד תבנית לכרובים שהם כבוד ותפארת¹⁷ והכרובים אשר במשכן ובמקדש תבנית להן כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם (קהלת ה ז) וזה טעם ואדע שראה באחד וידע באחד ולפיכך אמר המה¹⁸ והמשכיל יבין

פרק כה פסוק כד

ע"י רמב"ן: (כד) זר זהב סביב סימן לכתר מלכות שהשולחן שם עושר וגדולה הוא כמו שאומרים שולחן מלכים לשון רש"י וכן הדבר שזה סוד השולחן כי ברכת השם מעת היות העולם לא נברא יש מאין אבל עולם כמנהגו נוהג דכתיב (בראשית א לא) וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד אבל כאשר יהיה שם שרש דבר תחול עליו הברכה ותוסיף בו כאשר אמר אלישע הנדידי לי מה יש לך בבית¹⁹ (מ"ב ד ב) וחלה הברכה

¹⁴ צ"ע אם הוא בא לפרשת תמיהת רש"י למה כתוב עוד פעם.

¹⁵ ע"י לעיל כ א.

¹⁶ עיי"ש ברמב"ן ודברינו.

¹⁷ כבוד היינו מלכות, וזה זיווג של תפארת ומלכות.

¹⁸ שזה חיבור של ב' מידות.

¹⁹ ע"י זהר (ח"ב דף קנג ע"ב) פתח רבי ייסא ואמר, ועשית שלחן עצי שטים וגו', שלחן דא איהו קיימא לגו במשכנא, וברכתא דלעילא שריא עליה, ומניה נפיק מזונא לכל עלמא, ושלחן דא לא אצטריך למהוי בריקניא אפילו רגעא חדא, אלא למהוי עליה מזונא, דהא ברכתא לא אשתכח על אתר ריקניא, ובגין כך אצטריך למהוי עליה נהמא תדיר, דלהוי תדיר ברכתא עלאה משתכחא ביה, ומגו ההוא שלחן נפקי ברכאן ומזוני לכל שאר פתורי דעלמא דאתברכאן בגיניה. שלחן דכל בר נש אצטריך למהוי הכי קמיה,

ע"י זהר (חלק א דף פח ע"א) אחר הדברים האלה היה דבר יהו"ה אל אברם וגו', רבי יהודה פתח, (שיר ז יא) אני לדודי ועלי תשוקתו, הא אוקמוה, אבל באתערותא דלתתא אשתכח

על אסוך שמן ומלאה כל הכלים ובאליהו כד הקמה לא כלתה וצפחת השמן לא חסר (מ"א יז טז) וכן השולחן בלחם הפנים בו תחול הברכה וממנו יבא השובע לכל ישראל ולכך אמרו כל כהן שמגיעו כפול אוכל ושבע (יומא לט)

ועיי' ר' בחיי: וע"ד הקבלה השלחן בור זהב רמז למדת הדין של מעלה²⁰ ולכן היה מונח בצפון שהוא השמאל וכתוב (איוב לז) מצפון זהב יאתה וזהו הרוצה שיתעשר יצפון יתכוין למדת הצפון היא הגבורה ולכך היו על השלחן שני בגדים אחד שני ואחד תכלת השני כנגד מדת הדין של מעלה התכלת כנגד מדת הדין של מטה²¹ הכלולה מכל המדות וכן היה הענין תחלה היו נותנים הלחם תמיד על השלחן בלא אמצעות הוא שכתוב (במדבר ד) ולחם התמיד עליו יהיה והיה כלו על השלחן עצמו והיו פורשין על הלחם בגד תכלת ועל הבגד הזה היו נותנים כל כלי השלחן ואחר כך היו פורשין על הכלים והשלחן בגד תולעת והיה עליו על הכל בגד שני מלמעלה ובגד תכלת מלמטה כנגד מדת הדין של מעלה ומדת הדין של מטה וא"כ ב' מדות אלו רמוזות בשלחן בשני הבגדים כי מדת הדין של מעלה משפעת כח לשל מטה הנקראת מלכות ונרמזת במלת זהב שבה רמז על דוד וכוללת מלכות בית דוד למטה גם מלכות של מעלה הוא דוד מלך ישראל חי וקיים וידוע כי ברכת הספוק והרבוי תלויים במלכות כענין שכתוב (אסתר א) ויין מלכות רב כיד המלך וכן אמרו ז"ל השלחן סימן לכתר מלכות של מעלה וכלל הענין כי משם תבא הפרנסה לכלכל העולם ובשפלים כי היא המדה הנותנת טרף לביתה וחק לנערותיה
פרק כה פסוק ל

עיי' רמב"ן: לחם פנים שיש לו פנים רואים לכאן ולכאן לצדי הבית מזה ומזה ונותן ארכו לרחבו של שולחן וכותליו זקופין כנגד שפת השלחן לשון רש"י ולשון המשנה (במנחות צו) בן זומא אומר לחם פנים שהיו לו פנים אבל כל זה יהיה לדברי האומר (שם צד) כיצד עושין אותו כמין תיבה פרוצה אבל לדברי האומר (שם) כמין ספינה רוקדת אינו

אתערותא לעילא, דהא לא אתער לעילא עד דאתער לתתא, וברכאן דלעילא לא משתכחי אלא במה דאית ביה ממשא, ולא איהו ריקניא. מנלן מאשת עובדיהו, דאמר לה אלישע (מ"ב ד ב) הגידי לי מה יש לך בבית, דהא ברכאן דלעילא לא שריין על פתורא ריקניא, ולא באתר ריקניא, מה כתיב, ותאמר אין לשפחתך כל בבית כי אם אסוך שמן, מאי אסוך, אלא א"ל שיעורא דהאי משחא לאו איהו אלא כדי משיחת אצבעא זעירא, אמר לה נחמתני, דהא לא ידענא היאך ישרון ברכאן דלעילא בדוכתא ריקניא, אבל השתא דאית לך שמן, דא הוא אתר לאשתכחא ביה ברכאן. מנלן, דכתיב (תהלים קלג ב) כשמן הטוב וגו', וסיפיה מה כתיב,

עיי' זהר (חלק ב דף פז ע"ב) לא תשא את שם וגו', רבי שמעון פתח, (מ"ב ד ב) ויאמר אליה אלישע מה אעשה לך, הגידי לי מה יש לך בבית, אמר לה אלישע, כלום אית לך על מה דתשרי ברכתא דקודשא בריך הוא, דתנינן אסיר ליה לבר נש לברכא על פתורא ריקניא, מאי טעמא, משום דברכתא דלעילא לא שריא באתר ריקניא, ובגיני כך, בעי בר נש לסדרא על פתוריה חד נהמא או יתיר לברכא עליו, ואי לא יכיל בעי לשיירא מההוא מזונא דאכל על מה דיברך, ולא ישתכח דיברך בריקניא. כיון דאמרה אין לשפחתך כל בבית כי אם
²⁰ היינו מידת הגבורה.

עיי' זהר חלק ב דף פא ע"ב, ארבע מלכוון. אמר רבי יהודה, תנינא רוחא רבא דאתער בנימוסי גבורה דלעילא, באה מן הצפון, מצפון לא כתיב, אלא מן הצפון, ההוא דאשתמודע לעילא, ההוא דטמיר וגניז לעילא. ענן גדול, ואש
²¹ מלכות עיי' שעה"כ ציצית ד. ועיי' תיקו"ז קנ ע"ב.

כן ור"א אמר שנקרא לחם פנים בעבור לפני תמיד ועל דרך האמת כי תבין מלת לפני²² תבין שמו וסודו כי בעבור היותו כן היה מונח בצפון כי ברכת ה' היא תעשיר²³ (משלי י כב) כענין שנאמר (לעיל כ כא) בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך²⁴ וכבר רמזתי בו (שם ג)

חכמת המנורה בנביעה וכפתוריה ופרחיה מאין תמצא ונעלמה מאד אבל היותה מקשה בששה קנים יוצאין מן השביעי ועליהם נר אלהים ומאירים כלם אל עבר פניה כל זה תוכל להבין מדברינו שכתבנו במקום אחר וזה מאמרם (במנחות כט) שנתקשה משה במנורה²⁵

פרק כה פסוק לח

עי' ר' בחיי: וע"ד הקבלה המנורה תרמוז לכל האצילות ומה שהיתה מקשה רמז לאחדות גמורה וששה קנים היוצאים מן הקנה האמצעי כנגד השש המשתלשלות מן הקו האמצעי²⁶ והנר הדולק עליהם כנגד הבינה שהיא למעלה מן ה' שהיא נר ה' שמשם

²² עי' המשך הזהר שבהערה הקודמת ז"ל: ואית ליה חדוה, ועל שלחן דא כתיב (יחזקאל מא כב) זה השלחן אשר לפני יהו"ה, לפני יהו"ה, ולא מלפני יהו"ה. ועי' ע"ח (שער טו פרק ג) בינה נקרא מלפני ה' שהוא יותר פנימי מן הו"ה אבל המלכות נקרא לפני ה' שהוא לפניו של הת"ת

²³ עי' זהר (חלק א דף ע"ב) ויברך אלהים את נח ואת בניו, ויאמר להם פרו ורבו וגו', רבי אבא פתח ואמר, (משלי י כב) ברכת יהו"ה היא תעשיר ולא יוסיף עצב עמה, ברכת יהו"ה דא שכינתא, דאיהי אתפקדא על ברכאן דעלמא, ומנה נפקי ברכאן לכלא, תא חזי מה כתיב בקדמיתא, ויאמר יהו"ה לנח בא אתה וכל ביתך אל התיבה

²⁴ עי' זהר (ח"ג דף רעא ע"א) ואינון ברכאן אריק ב"נ באינון מלין מההוא מקורא עלאה ואתברכאן כל אינון דרגין ומקורין ואתמליין לארקא על כל עלמין ואתברכאן כלהו כחדא. וע"ד אצטריך ב"נ לשואה רעותיה ברזא דברכאן בגין דיתברכון אבהו ובגין כלא כחדא ומאן דמברך לקב"ה אתברך ונטיל חולקיה מאינון ברכאן בקדמיתא דכל עלמא לתתא. כיון דשמא דקב"ה מתברך מתמן נחית ושרא על רישיה חולקא קדמאה. והא אוקימנא דכתיב בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתך (אזכיר כד"א יזכור כל מנחותיך). כיון דההיא ברכה אתייה ושרייה על רישיה מתמן אתפשט בכל עלמא בשעתא דאינון ברכאן נחתין מתעטרין גו חקל תפוחין קדישין ופגעי בהו כמה דרגין דממנן בעלמא ונחתי בהו ואמרי ומכריזי דא איהו דורונא דשדר פלוני לקב"ה. מאן אתר נחתי לבתר דנחתי מאתר רישא חדא?????

ועי' תיקו"ז & והכי כד קראן ישראל כל חד וחד לקודשא בריך הוא, בקריאת שמע או בצלותא או בכל פקודא, אם שכינתא לאו איהי תמן לא נחית תמן, הדא הוא דכתיב (שמות כ') בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך, ותרגם אנקלוס בכל אתר דאשרי שכינת תמן וגומר, דכד בר נש סליק שכינתא בפקודין דיליה לגבי קודשא בריך הוא, קודשא בריך הוא נחית עליה בגינה, ובגין דא אמר הנביא, אל יתהלל וגומר, כי אם בזאת והא אוקמוהו:

ועי' תיקו"ז & זכאין אינון ישראל דידיעין רזין עלאין בהויר"ת, דבהון סלקין צלותין בהבלים דפומהון, ונחתין אינון חיילין בהון כדקא יאות, דכד בר נש סליק שכינתיה בצלותיה, קודשא בריך הוא נחית עליה, הדא הוא דכתיב (שמות כ') בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך, זכאין אינון ישראל דאינון רגלין לשכינתא, למיקם עמה בין בריוח בין בעאקו, דכד אינון בדינא:

²⁵ עי' ר' בחיי כה לח ודברינו שם.

²⁶ עי' זהר חלק ב דף קנח ע"א, קושיא דא דאתקשי לי, מן (שמות כה לא) מקשה תיעשה המנורה. ודאי מאנא דקודשא בריך הוא איהי שכינתא, דאיהי מאנא לשמשא לבעלה, איהי מנרתא דיליה, דאתמר ביה (תהלים קיט קסד) שבע ביום הללתיך, דאינון הגדולה, והגבורה, והתפארת, והנצח, וההוד, ויסוד, ומלכות, שבע, כלילא משבע דרגין אלין. שלשת קני מנורה מצדה האחד, גופא ותרין דרועי דמלכא, איהו נר מצוה לאנהרא בהון, ושלשה קני מנורה מצדה השני, אינון תרין שוקין וברית, ואיהו נר מערבית לאנהרא בהון,

²⁷ הז'?

עי' זהר חלק ב דף קנח ע"א, מנרתא דמלכא אתקריאת, ואיהי נר, לאנהרא ביה נר מצוה, דאתמר ביה (שם יט ט) מצות יהו"ה ברה מאירת עינים. ומאן רישא דמנרתא, בינה, ה' עלאה, דאית לה תלת קנין, בדיוקנא דא ה', תלת וו"ן דאינון תלת אבהו, ה' תנינא ג' קנים תניינין, בדיוקנא דא ה', (ס"א תלת ווין) דאינון נצח הוד יסוד, ו'

נשמת אדם²⁸ ומה שהיתה בדרום כנגד החכמה וזהו סוד הרוצה להתחכם ידרים והשמן נקרא יצהר כנגד הכתר שהוא המאור הגדול וזהו סוד שמן המשחה שבו היו מושחים הכהנים והמלכים כמין כ"ף שהוא רמז לכתר ויש אומרים כמין כ"י שהוא רמז אל האצילות הראש והסוף ובאה מלת מנורת בסמיכות ויש בו טרהא ואע"פ שדרך הכתובים בכך כמו וזאת תורת זבח השלמים אפשר לומר בכאן שבא לפרש שהיא סמוכה למנורה אחרת שהיא דוגמתה כי הסמיכות אינו למלת זהב בלבד כי אין שם טעם מק"ף וכן מצינו זכריה הנביא ע"ה שהזכירה בלשון סמיכות הוא שאמר (זכריה ד) ראיתי והנה מנורת זהב כלה ואע"פ שהזכירה בלשון סמיכות הטעם שבה יורה להרחיקה ממלת זהב להורות כי רחוקה ונפלאות מן הדבר הגופני והסמיכות אינו אלא לדוגמתה כי הסמיכות מורה על דבר נסתר שנסמכה אליו ורחוק הטעם ממלת זהב מורה על רחוק דוגמתה ממנה ומכל דבר גופני שאין לדמותה ולהמשילה אליו כלל

פרק בו פסוק טו

עי' ר' בחיי: וע"ד הקבלה עצי שטים עומדים כלשון (ישעיה ו) שרפים עומדים ממעל לו²⁹ והזכיר עומדים על הכחות העליונים שאין לך דבר במשכן וכליו שלא יהיה מצויר למעלה שנאמר (שמות כה) את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וכן אמר דוד ע"ה (דברי הימים א כה) הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל כל מלאכות התבנית וכתוב (שם) ותבנית כל אשר היה ברוח והענין לומר כי אע"פ שהמשכן והמקדש עתידין ליחרב וכלי הקדש הגופניים עתידים שיאבדו בגולה אין להבין שכשם שפסקו למטה כך פסקו למעלה תבניתם ודוגמתם ח"ו אבל הם עומדים וקיימים לעולם ואם פסקו למטה עתידים לחזור לקדמותם וזהו מאמר רז"ל במסכת סוכה פרק לולב וערבה וכן במסכת יומא סוף פרק בא לו כהן גדול עצי שטים עומדים שמעמידים את צפון שמא תאמר אבד סברן בטל סכוין ת"ל עצי שטים עומדים שעומדין לעולם ולעולמי עולמים קרא צפון הכה שהם מצפים לו ומה שאמר שהן מעמידין אותו הכה תלה הגדול בקטן ושמא תאמר מאחר שהן מעמידין אותו כשאבדו למטה אבד סברן למעלה כלומר שאמבד אותו הכה שהן מקוים או שמא בטל הכה שמשקיפים לו ת"ל עומדים לעולם ולעולמי עולמים

פרק בו פסוק כח

עי' ר' בחיי: והבריה התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה – פירש רש"י ז"ל חמשה בריחים היו לכותל צפון וחמשה בריחים לדרום וחמשה למערב וחמשה אלו שלשה הן שהרי בריח העליון שני הצאין היו וכן בריח התחתון אבל התיכון היה שלם ארכו שלשים וזהו מן הקצה אל הקצה מן המזרח ועד המערב ואמרו רז"ל בנס היה עומד אבל בתוספות פירשו שהיה מבריה לשלש רוחות כותל צפון שלשים אמות וכותל דרום גם כן שלשים אמות וי"ב אמות למערב הרי שהיה הבריה התיכון שבעים אמות ששתי האמות היו נבלעות בירכתים

²⁸ עי' תיקוני זהר (&) קם סבא חד מבתר טולא (דכותלא), ואמר רבי רבי בוצינא קדישא, קום אדליק שרגא דאיהי מצוה, שכינתא קדישא, דעלה אתמר אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה, ועלה אתמר להעלות נר תמיד, נר ה' אתקריאת ודאי, אור דנהיר ביה נשמת אדם, קום אדליק בה: ²⁹ עי' זהר חלק ב דף קע ע"א, ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים, (כלא כגוונא עלאה), (ד"א ל"ג פתח רבי יצחק) וכתוב (ישעיה ו ב) שרפים עומדים ממעל לו, שש כנפים וגו', עובדא דמשכנא באינון קרשים כגוונא דאינון שרפים, (בהאי אתר) אלין עומדים ואלין עומדים. ואי תימא, והא כל חיילי שמיא אינון עומדים כלהו, כמה דאת אמר (זכריה ג ז) ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה, וכתוב (מ"א כב יט) וכל צבא השמים עומדים עליו וגו', דהא כלהו משריין עלאין לית להו קפיצין, וכלהו קיימי בקימה, אלא ודאי כלהו קיימין, ולזמנין אלין אקרון שרפים, ולזמנין סלקין בשמא אחרא, אבל אלין כלהו בחד שמא קיימי, והאי קרא אוקמוה. (נ"א רבי יצחק פתח) כתיב (תהלים כג א) מזמור לדוד יהו"ה רעי לא

ותן לבך כי הברית התיכון המבריה³⁰ הקצוות וחוגר המשכן כלו לכל הצדדין וסובל אותו היה כנגד קו האמצעי היכל הקדש הנושא לכל הקצוות וסובלן ומשפיע כחו בכל שבעים שרי מעלה והיא מדתו של יעקב שמכחו יצאו שבעים נפש וא"כ ראוי היה יעקב אבינו להורידו למצרים שכן אמרו במדרש תנחומא הברית התיכון ירד עם יעקב אבינו למצרים אמר להם לבניו כשתהיו נגאלים מלו אותו עמכם

---

³⁰ לשון זו נאמרה בזהר תרומה קעה ע"ב לעניין ת"ת, אמנם פנימיותו היא הדעת, ועיין שם בשעה"פ שמייחסו לד"א. ועי' זהר בראשית א ע"ב, וכן עי' בהגר"א על ספד"צ סוף יג ע"ג.